

klauwen naar hem uit? En met een gil stormde Mannaert de trappen af. Een vrouw kwam in 't portaal.

— Wat scheelt er u? vroeg ze.

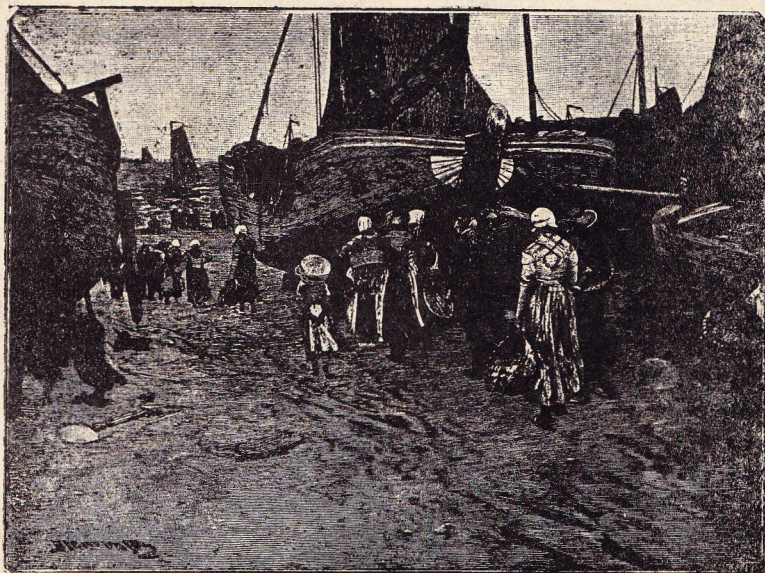
Maar Mannaert duwde haar woest ter zijde en rende de straat op... Waanzin beving hem...

— Duivels, duivels! schreeuwde hij nu luid. Ze vervolgen mij. Ik heb heiligschennis gepleegd. Verdoemd zal ik zijn.

Zelf schreeuwde hij zijn daad uit. De menschen bleven staan. Ze werden bevreesd, toen Mannaert er eenigen van hen omver wierp en wild wegluchtte.

En voortdurend klonk het:

— Duivels achter me! Ze willen me grijpen, omdat ik heiligschennis heb gepleegd...

Stil was het gewone leven.

Een der nieuw aangestelde schoutsknechten — want de gevluchte waren niet terug gekeerd — wilde den soldaat aanhouden. Een woest gevecht ontstond. Mannaert sloeg, krabte, beet... Hij verweerde zich wanhopig, razend nog over duivels, verdoemden en hel. Burgers schoten den schoutsknecht te hulp, en eindelijk overmeesterde men den ongelukkige, die hijgend allen weerstand moest opgeven.

— Naar de wacht met hem!... zei de gerechtsdienaar. Daar zullen we hem die streken afleeren!

— Hij zegt, dat hij heiligschennis heeft gepleegd, sprak een der aanwezigen.

Men huiverde.

— Misschien is hij betooverd door de heks van Nieuwpoort. Er gebeuren nu zulke rare dingen, herinnerde een vrouwtje.

De burgers verleenden hun medewerking om Mannaert op te brengen.

Onderwege kreeg de gevangene weer een krisis. Hij bood verzet en opnieuw ontstond een worsteling. Maar soldaten hielpen en sleurden Mannaert naar het gebouw... Veel volk hoopte samen. Er werd van alles verteld. Maar vooral het nieuws van heiligschennis deed vlug de ronde.

HET ONDERZOEK.

Schout Prijcke was thuis. Jeronima d'Alleira zat met hem, de vrouwe en Adelida aan tafel. 't Was immers een afscheidsmaal. De Spaansche **hoofdman** troostte zijn verloofde. Hij zou roem verwerven en terug keeren als **veldheer**. Was het geen groote onderscheiding, dat hij uitgekozen werd, om met zijn afdeeling onder Spinola te dienen? In korten tijd zou Holland onderworpen zijn.

Zoo beweerde d'Alleira. Hij had nieuws uit Antwerpen. Er was daar wat muiterij geweest, doch Spinola had in een ommezien de orde hersteld. Hij bezat wilskracht en in eenige weken kon hij het leger stevig organiseren.

Adelida moest nu ook moed toonen. Spoedig zou d'Alleira haar **afhalen** en meevoeren in de overwonnen steden van Holland. Dan kon ze den **zegetocht** mee maken. Er braken schoone dagen aan. Een krijgsman begeerde immers oorlog.

Adelida bleef toch bedrukt kijken. Ze had Jeronimo liever in het stille Veurne gehouden, en ze voelde zijn geestdrift niet voor de onderscheiding, hem betoond door Spinola. Eer en roem, was allemaal goed en wel, maar in oorlogstijd sneuvelde ook veel officieren. Morgen vertrok haar verloofde, en zou hij ooit wederkeeren?...

En Adelida wist genoeg van het leven der Spaansche oversten, om ook nog niet andere aangelegenheden te vreezen. Te Antwerpen of in het nog te veroveren Holland zou Jeronimo ook dames ontmoeten. Indien hij haar dan maar trouw bleef!

Prijcke sprak eveneens luchthartig over het vertrek. Hij voorspelde een korte scheiding. Maurits van Nassau, die nu zooveel jaren stil had moeten zitten, was niet opgewassen tegen Spinola, verzekerde hij. Vroeger bij Nieuwpoort mocht hij zich onderscheiden hebben, doch thans was zijn leger verlopen.

Een knecht meldde den schout, dat men hem dringend wilde spreken.

— Wat is er nu weer? bromde de heer Prijcke, en dadelijk dacht hij aan Isegrim.

Na een korte poos keerde hij in de eetkamer terug en zei:

— Vriend Jeronimo, gij zult mij een wijle verontschuldigen. Er is een ernstige overtreding geschied... de bode beweert heiligschennis.

— Wat! kreet mevrouw Prijcke. Heiligschennis? En hier te Veurne!

— 't Schijnt... Maar ik ken de juiste bijzonderheden nog niet. Zonder uitstel dien ik het geval te onderzoeken.

— Zeker, zeker! Bekommer u niet om mij! sprak d'Alleira... Is het weer een wandaad van dien vervloekten Isegrim misschien?

— Neen, neen... 't moet een soldaat zijn.

— Een van ons garnizoen?

— Ik kan het u niet zeggen. De kerel bevindt zich in het wachthuis. Tot straks... dan kan ik u volledig inlichten.

Prijcke spoedde zich nu naar de gevangenis. Mannaert lag gebonden op den vloer. Soms hield hij zich stil. Dan weer schreeuwde hij al zijn angst uit.

— Is dat de beschuldigde? vroeg Prijcke.

— Ja, heer schout, antwoordde een sergeant. Hij beweert zelf, dat hij heiligschennis heeft gepleegd. Maar hij wil geen anderen uitleg geven.

— Richt hem op en zet hem daar op de bank.

Dit bevel werd uitgevoerd.

— Maar ik ken dien kerel! hernam Prijcke. Hij was het, die ter dood veroordeeld werd voor de ontvluchting van de jonkvrouw, mijn dochter...

— Inderdaad, heer, het is Mannaert, die tot het vendel van hoofdman d'Alleira behoort, deelde de sergeant mee. Hij liep als een razende over straat, bewerende dat de duivels hem achtervolgden, omdat hij heiligschennis had gepleegd. Hij wilde zich eerst niet overgeven en heeft veel weerstand geboden. Een der knechten en twee burgers, die hulp boden, zijn gewond.

— Dus heeft de schavuit de hem verleende genade niet verdiend.

— Genade? riep Mannaert uit, als werd hij zich nu weer van zijn toestand bewust. Het is al de schuld van den wreeden d'Alleira, dat ik zoo ver gekomen ben. Hij wilde mij in de eerste rij plaatsen, zoodat ik dadelijk zou vallen.

— Waar?

— In den oorlog... En wij moesten naar Antwerpen. Ik vreesde den dood.

— Vertel mij alles! Ge herkent me toch... ik ben de schout...

— De vader van de edele jonkvrouw. Zij is een Engel, maar d'Alleira vervolgde me. En toen heb ik raad gevraagd aan Bianca en ze wees me naar Begga, aan de vesten... Er is een middel, om onkwetsbaar te worden... Begga zei het me... O, het is een vreeselijk middel... Een Heilige Hostie roosteren en dan in water innemen...

— Hebt gij dat gedaan? vroeg Prijcke ontsteld.

— Ja... En ik ben verdoemd, de duivelen kwamen op mij af... O, wat zal er van mij worden...

— Waar hebt ge die Heilige Hostie gehaald? hernam Prijcke.

— In de Sint Walburgakerk...

— Wanneer...

— Heden morgen... O, had ik het maar niet gedaan! Ik hoorde een stem in mij, terug te keeren. Ik was zoo benauwd van den dood... en 't is oorlog... Dan ging ik toch tot aan de communiebank...

En Mannaert vertelde nu gansch zijn handeling...

— Ellendeling! riep de schout hem toe. Gij hebt uw leven willen redden door een gruweldaad... Uw straf zal vreeselijk zijn, hier op de wereld en dan buiten deze wereld...

— Wee mij, wee mij... ik ben verdoemd! kermde Mannaert. Ik heb de duivelen al gezien...

— Dat geloof ik!

— Ze kwamen op mij af ! Ik deed heiligschennis... Waarom volgde ik den raad van Begga... Eerst wilde ik niet, maar vanochtend zei de hoofdman, dat nu mijn uur gekomen was...

Prijcke gaf last een sterk geleide soldaten te halen. En geboeid werd Mannaert naar den kerker gevoerd, waar men hem in het slechtste hok op-sloot.

De schout lichtte onmiddellijk het stadsbestuur, de geestelijkheid en de krijgsoverheid in... Gansch de stad vernam met afkeer en schrik het gebeurde (1). De hoofdkerk werd gesloten.

Prijcke keerde eindelijk naar huis terug.

— Ik ben lang weg geweest, hé, zei hij tot Jeronimo. Er is inderdaad heiligschennis gepleegd. En weet ge door wien ? Door Mannaert.

— Door dien kinkel ! riep d'Alleira uit. En wat heeft de schurk gedaan ?

— Wel, hij was bang om ten oorlog te trekken en wilde zich onkwetsbaar maken. Hij ging om raad bij een vrouw, die ik ook wilde laten aanhouden, maar reeds verdwenen is. Die feeks deed hem een middel aan de hand.

De heer Prijcke deelde dan mede, wat Mannaert verricht had.

— Vreeselijk toch ! zei de echtgenoot van den schout. En dat zoo iets in ons goede Veurne moet gebeuren ?

— Adelida, heb ik het u niet gezegd, dat die schelm uw genade niet waard was ? vroeg d'Alleira. Had ik hem maar laten opknoopen, dan beleefde ons vendel en uw vrome stad deze schande en onteering niet ! Ja, de lafaard vreesde den oorlog. Ik had hem gezegd, dat hij in de eerste gelederen moest strijden, om te toonen, dat hij zijn nalatigheid hier aan de poort betreurde. En om zich onkwetsbaar te maken, pleegde hij heiligschennis. Ik moet hem zeker in de macht laten van het gerecht hier ? Anders zou ik er kort spel mee maken ! Een strenge straf is noodig, anders zullen nog andere lafhertigen zijn voorbeeld volgen.

— O, de man zal zwaar boeten, verzekerde Prijcke. Op zoo'n wandaad staat een strenge kastijding. De dood... maar geen zachte, geloof me vrij...

— Radbraken ?

— Minstens !

— Hij verdient het ! Dus hij heeft alles bekend ?

— Heel gemakkelijk. Hij werd er toe gedreven... O, hij ging geweldig te keer. De duivelen vervolgden hem al.

— Ik houd vol, dat hij bij Adelida's ontvoering met Isegrim in betrekking stond, zei d'Alleira. We hebben een onwaardige begenadigd. Zijn plaats was in den strop. Mijn geliefde heeft te veel naar haar goed hart geluisterd..

Adelida keek bedroefd haar vader aan.

— Is de man wel wijs ? vroeg ze.

— Hij was het toch, toen hij de misdaad pleegde, want zelf vertelt hij, hoe hij een inwendige stem hoorde, die hem wilde bewegen terug te keeren. Hij aarzelde lang, maar toch bedreef hij de heiligschennis. En nu is hij natuurlijk door duivels bezeten.

Men sprak nog eenigen tijd over het gebeurde. Toen stond Jeronimo op.

— Nu moet ik gaan, zei hij. O, wat spijt het mij, dat er bij ons vertrek nog zoo iets plaats had en door een soldaat van mijn vendel.

(1) We herinneren, dat we hier naar waarheid verhalen.

- Als het maar geen kwaad voortteeken is, vreesde Adelida.
- Hoe zoo ?
- Dat gij met uw vendel in vele gevaren zult geraken...
- Steek niet zulke gedachten in uw hoofd ! Toch zal gansch mijn afdeeling boete doen, dat belooft ik u...
- En ik zal veel voor u bidden !
- Doe dat... Nu neem ik afscheid... Morgen zal ik echter tot uw eer met mijn mannen voorbij uw woning marcheeren. Wij vertrekken om acht uur. Zult gij op het bordes staan ?
- Ja...
- God zegene u... Dikwijls krijgt ge tijding van me en de zelfde bode zal mij uw brieven zenden. Spoedig zijn we weer samen.
- Jeronimo omhelsde en kuste zijn verloofde. Weenend zonk Adelida in haar zetel. D'Alleira nam afscheid van haar ouders.
- Troost haar, vroeg hij. O, neen, lang blijven we niet van elkander... Hij vertrok en buiten mompelde hij :
- Ik houd niet van die scènes ! Ik zal me overal vermaken... en Adelida moet geduldig op me wachten. Haar vader is rijk en 't fortuin zal me welkom zijn. Maar ik wil me nergens vervelen en te Veurne hoort men niet, wat ik ergens in Holland uitvoer. Wat een geschiedenis met Mannaert. De kerei was doodsbenauwd door mijn woorden. Ik heb er nu bij Prijske een goeden draai aan gegeven, maar eigenlijk joeg ik den sukkelaar wel vreeselijk den angst op 't lijf. Nu, morgen ben ik weg en wat kan mij de rest schelen ?
- D'Alleira begaf zich naar zijn kwartier. En in het vochtig kerkerhol lag de rampzalige Mannaert nu te kreunen, dan weer te huilen, dat het door 't gansche gebouw klonk.

WEER BONDGENOOT.

Julietta had Isegrim opnieuw bezocht en hem meegedeeld, op welke aanwijzingen, de Spaansche gouverneur van Duinkerke, de Moeren onder water zette.

De hoofdman begreep nu dat hij Wouter van Dillen valsch verdacht en geheel verkeerd beoordeeld had. Hij ging in de kamer, waar de gevangene zich nog altijd bevond.

— Jonker van Dillen, ik beken, dat ik zeer gemist heb, zei Isegrim. Ik bied u mijn verontschuldigen aan. Ge zijt een eerlijk man en om te bewijzen, welk groot vertrouwen ik in u stel, laat ik u volkomen vrij... Ge kunt gaan, waar ge wilt, al kent ge ook mijn geheim.

Wouter stak Isegrim de hand toe en sprak :

— Dat is ridderlijk gehandeld ! En ik vertrek niet... Integendeel, ik wil onder uw bevelen dienen.

— Dan neem ik uw aanbod gretig aan.

— Het is uit liefde voor Vlaanderen. Misschien is uw plan waanzinnig, maar ik wil toch tot de uitvoering mee werken. Ge kunt vrij over mij beschikken.

— Wel, ik had u reeds een gewichtige zending toevertrouwd.

— Spreek, heer !

— Voor 't oogenblik is ze echter nutteloos. Ik had u gaarne naar Engeland gezonden. Daar hebben wij veel vrienden, vroeger uitgeweken Vlamingen en hun zonen. Ze zouden ons hun hulp niet onthouden. De Lowy is ginder aan 't werk. Ge weet wel, de bewoner van het landgoed De Reiger.

— Ik heb in Engeland veel betrekkingen.

— Dat vermoedde ik, want gij hebt er gewoond. Maar we moeten nu eerst onzen slag slaan. Ons doel is de verovering van Nieuwpoort.

— Mijn stad ! Ha, ik doe mee !

— Misschien geven we Nieuwpoort later weer tijdelijk op, maar door onzen aanval leiden we de aandacht van den vijand van Antwerpen af en Maurits van Nassau zal die stad aantasten. Ik weet, dat Spinola ze reeds verlaten heeft, om aan de Hollandsche grenzen te werken. Ik verklap u mijn geheim. Een bewijs, hoe ik u vertrouw !

— Ik dank u, hoofdman... We zijn bondgenooten...

— Alleen hebben we nog een punt van oneenigheid.

— De gevangenschap van jonkvrouw van Ramsdijk.

— Juist... Welnu, luister, ik beloof u op mijn eerewoord, dat ik jonkvrouw van Ramsdijk geen haar zal krenken, wat er ook met Jacqueline gebeure. Maar ik houd haar hier, om schout van Rooze te beïnvloeden. Ge moogt het Agneta meedeelen, dat haar nooit leed zal geschieden.

— Welnu, dan verklaar ik me tevreden. Kan ik haar thans bezoeken ?

— Dadelijk... Ik breng u bij haar... Welnu, ja, Wouter, vriend, we zijn bondgenooten. Het lot, dat ons reeds te Brugge samen voerde, heeft het zoo gewild... Ik heb hoop, dat ik mijn kind zal bevrijden...

— Daarvoor alleen reeds zou ik u steunen bij den aanval op Nieuwpoort, maar er is meer... Ik wil strijden voor een weer vrij en zelfstandig Vlaanderen !

— Juist ! Laat ik u nu bij jonkvrouw van Ramsdijk brengen.

EEN VERGEEFSCH E POGING

Agneta zat somber op de rustbank. Ze werd hier hoffelijk behandeld. Maar ze voelde diep het onrecht, haar aangedaan. En angstig vroeg ze zich af, hoe deze gevangenschap zou eindigen.

Daar trad Wouter binnen.

— Gij weer ? vroeg ze, verontwaardigd oprijzend. Ge schaamt u niet !

— Agneta, ik heb goede tijding, sprak van Dillen.

— Komt ge me halen, om me terug te brengen naar de woning van mijn oom ?

— Dat kan nog niet. Maar ik heb van Isegrim verkregen, dat u geen leed zal geschieden, wat er ook met Jacqueline gebeure.

— Beloften ! En wie weet, of gij niet liegt !

— Agneta !

— Ik heet voor u jonkvrouw van Ramsdijk. Hoe zou ik nog, na al uw schandelijk bedrog, vertrouwen in u stellen ?

— Nooit heb ik u bedrogen.

— En gij durft dat te beweren...

— Ja... Alleen voerde ik u heen, om u te ontrekken aan een schurk.

Later zult ge me daarvoor dankbaar zijn. Al het overige is gelaster en gekonkel van mijn vijand ! Mijn ouders weten nu, dat ik onschuldig ben. Roger, de vader der vermoorde Roza, spreekt me vrij. Adelbert van Loo werkt voor mijn eerherstelling !

— Gij kunt mij alles wijs maken, wat ge wilt ! Als ik geen borg meer ben, waarom moet ik dan hier blijven ?

— In naam zijt ge borg en om van Rooze te beïnvloeden houdt Isegrim u hier. Maar wat doet van Rooze voor u ! Niets ! Hij blijft veilig binnen de muren van Nieuwpoort...

— Wat kan hij doen ?

— Zoo 't moet, tenminste zijn leven wagen, om te trachten u te ontdekken.

— Gij kunt hem nu belasteren, want ik ben niet in staat uw beweringen te onderzoeken.

— Agneta, zou ik dan zoo slecht teruggekeerd zijn !

— Vraag dat aan u zelf... Ge hebt ons allen misleid... of ge zijt in de macht van een heks.

— Zoo noemt gij een onschuldig, edel meisje, dat u zou bevrijden, zooals ze met Adelida Prijske deed, omdat ze niet wil, dat een ander voor haar lijdt. Op welke gronden beticht men haar van hekserij ?

— Gij zult haar natuurlijk wel verdedigen. Maar ik luister niet meer. Ge zijt valsch ! Ga heen !

O, een oogenblik had Agneta willen twijfelen ! In haar hart was toch nog oude liefde voor Wouter. En zijn woord beïnvloedde haar. Doch nu dacht ze aan al het gebeurde en ze hield schijn voor waarheid.

— Ga heen ! riep ze heftig. Of zult ge tegen mijn wil hier blijven ?

— Neen ! Ik eerbiedig u, Agneta...

— Jonkvrouw van Ramsdijk, heet ik...

— 't Is de gewoonte en ik denk aan de dagen, toen wij kinderen waren, toen we opgroeiden en de liefde ontloek...

— Schaam u des te meer !

— Neen, ik behoef me niet te schamen. Dat mag ik op mijn zielezaligheid getuigen. Geloof me niet, maar twijfel dan tenminste. Gun aan den tijd, mijn onschuld te bewijzen.

— En wachten in dezen kerker !

— Dat kan nu niet anders...

— Huichelaar !

Woest slingerde ze hem dat woord toe...

— Huichelaar, herhaalde ze, en hartstochtelijk voer ze voort :

— Aan uw handen kleeft het bloed der dochter van uws vaders dienaar ! En ge waagt het nog voor mij te verschijnen. Ga heen, dadelijk !

Ze wendde hem den rug toe. Wouter boog het hoofd. Zwijgend gehoorzaamde hij. Neen, hij kon haar niet overtuigen. Hij moest het verduren, hoe ze hem verachtte, tot de tijd zijn werk volbracht.

Maar dan kwam verbittering op.

— Zal ik me blijven vernederen ? zoo zei hij bij zich zelf. Zij heeft dubbel spel gespeeld, toen ze nog ten onzent kwam en reeds met van Rooze tegen me konkelde.

Een ander beeld kwam hem voor den geest. Jacqueline ! De jonkvrouw als een vorstin en toch zoo zacht en edel... O, dat zij bevrijd mocht worden ! Ook voor haar ging hij strijden ! En haar dan te kunnen winnen als zijn vrouwe...

Geen Agneta meer, die hem hoonde, hem beleedigde, hem toeschreeuwde dat hij een moordenaar was.

Geen Agneta, maar Jacqueline, de heks van Nieuwpoort, nu de versmade, straks wellicht de gevierde...

Aan Jacqueline wilde Wouter voortaan denken, niet alleen in eerbied, doch ook in liefde...

DE AFSpraak.

Julietta, de Spaansche vrouwe, werd weer in den kelder geleid en Isegrim was blijde haar te zien. Onmiddellijk ontving hij haar in zijn bijzonder vertrek.

De geheimzinnige dame — want een dame was ze nog — wierp haar mantel af, en naam plaats in een zetel.

— En welk nieuws van mijn arm kind ? vroeg Isegrim haastig.

— Jacqueline heeft een beschermer in den kommandant van Nieuwpoort.

— Dan zijn diens bedoelingen niet eerlijk !

— Natuurlijk niet, maar uw dochter is toch rein. Luister naar mijn verslag.

En Julietta vertelde, hoe de heksenmeester en een deskundige uit Brugge, het lichamelijk onderzoek der vermeende heks hadden gedaan.

— Dat hebben ze gewaagd, die schurken ! riep Isegrim, ontroerd en tevens verontwaardigd.

— Natuurlijk... en ze durven wel meer ook...

— Zeg mij, hebben ze mijn kind op de pijnbank gebracht ? De waarheid ! hernam Isegrim gejaagd.

— Neen ! Ze waren het wel van plan.

— De onverlaten !...

— Maar de kommandant van Nieuwpoort, gewaarschuwd door van Rooze, heeft het verhinderd. Mijn bezoek aan den schout heeft dus reeds geholpen.

De sluwe vrouw deelde nu mee, wat ze te Nieuwpoort op sluwe wijze vernomen had over 't gebeurde in de heksenkamer.

— Dus Jacqueline weigerde haar intrek te nemen bij den kommandant. O, ja, natuurlijk doorziet ze zijn plannen; toch stoot ze hem niet geheel af, al zou ze het verkiezen. Maar ik begrijp het, ze wint tijd...

— Voorloopig is ze veilig. De heksenmeester zal zich nu wel koest houden. Het is een geschil tusschen hem en den bevelhebber. De hoogere overheid, moet beslissen... Dat zal natuurlijk ten nadeele van den kommandant zijn, maar intusschen kunt gij uw slag slaan...

Julietta was ten deele in 't geheim. Ze meende, dat Isegrim binnen Nieuwpoort wilde dringen, om zijn dochter te bevrijden. En ze keurde dat volkomen goed. Ze zou haar medewerking verleen, om aldus van Rooze

in ongenade te brengen, en tevens zijn beschermer, den bevelhebber. Want als de toelig gelukte, moesten de schout en de kommandant vanwege de hooge overheid, vanwege de regering zelfs, boeten.

— Wees dus gerust omtrent Jacqueline, hernam de Spaansche. En nu het andere. Ik heb van Rooze bevolen op den bepaalden avond buiten de stad mij te ontmoeten.

— Doch, zal hij het doen? vroeg Isegrim.

— Ja... En ik zal het bevel herhalen. Wees gerust, hij durft niet ongehoorzaam te zijn. Hij vreest Julietta's geest.

De vrouw lachte hoonend.

— Neem uw maatregelen, sprak ze. Ons plan gelukt...

— God geve het... En wat zult ge met van Rooze doen?

— Hem toelaten in de stad terug te keeren, want het uur van zijn volle straf is nog niet geslagen. Ik wil hem diep treffen. Ge belooft me ook, hem te sparen.

— Ja... Zoo is onze afspraak... Mijn maatregelen zijn reeds genomen... Geen beter plan kan ik wenschen...

— En niemand vermoedt iets. De Spanjaarden spreken maar over Spino-la en kijken naar de Hollandsche grenzen... Men lacht den gouverneur te Duinkerke uit, om zijn onderwaterzetting aan de Moeren...

— Waarvan Jacqueline de schuld krijgt. O, het domme volk!

— Velen kennen nu den waren schuldige en zijn tegen de Spanjaarden ingenomen. Ik ben zelf wel een Spaansche, maar ik heb van landgenooten veel geleden. Gij zoudt partij kunnen trekken van de verbittering tegen de bezetters, ware het niet, dat ge u gehaat hebt gemaakt door uw optreden tegen den Wandelenden Jood...

— Om de rammeling, welke ik den bedrieger gaf!

— Maar Ahasverus heeft veel invloed. Vanmorgen stonden weer duizenden naar hem te luisteren. Hij predikte over heiligschennis, die te Veurne gepleegd werd.

Julietta vertelde nu, hoe de daad van Mannaert algemeene beroering gewekt had. Isegrim hekelde fel die heiligschennis.

— Moest een mijner mannen zoo iets doen, zei hij, ik zou hem zelf kastijden... Maar nu zullen natuurlijk weer veel lieden beweren, dat die daad ingegeven werd door de heks van Nieuwpoort.

De Spaansche vroeg, om nu in den kelder te mogen blijven. Ze was vermoeid. En het weer werd onstuimig...

— Gij zult me toch niet wegsturen, sprak ze...

En lonkend keek ze Isegrim aan... Ze was nog schoon op haar jaren... Isegrim vermeed haar fonkelenden blik.

— Hier naast is een kamer voor u, sprak hij, hoffelijk toch...

Nee, hij zou zich niet laten innemen door Julietta, die een bewogen leven achter den rug had. De hoofdman dacht aan zijn echtgenoot, aan Jacqueline's moeder... Dan ontroerde hij altijd. Maar hij moest zooveel gevoelens bedwingen....

— Dank u voor uw vriendelijkheid, hernam Julietta. Ik heb behoefte aan rust... O, er was een tijd, dat ik in weeldigere vertrekken verbleef... Doch 't is 't beste de herinneringen te laten rusten...

Isegrim bracht haar in een kleine, maar eveneens goed bemeubelde kamer.

— Ik zal u spijze en drank doen brengen, sprak hij.

— Ge zijt goed voor mij... Ik dank u hartelijk, antwoordde ze en op nieuw richtte ze haar donkere oogen op hem.

Isegrim boog en ging heen, en gaf zijn bevelen aan den man die hier de taak van kok vervulde.

In den kelder bevond zich ook Bruno Rijkaart. We weten, dat Isegrim hem uit de gevangenis van Hondshoote had bevrijd. Dadelijk was de boerenzoon uit de Moeren,, die nooit een Spanjaard had kunnen lijden, voor het bondgenootschap gewonnen. Gaarne wilde hij meewerken tot de bevrijding van Vlaanderen. Hij kon aan zijn gevluchte huisgenooten en aan Bella,, zijn verloofde, een briefje bezorgen, waarin hij meldde dat hij thans buiten gevaar was, maar zich eenigen tijd schuil moest houden.

Al de mannen verbeidden met ongeduld het eerste krijgsbedrijf... Gedurig kwamen er boden. Als op het strand de visschersschuiten aankwamen en vertrokken, merkte men daar niets verdachts. Het was het gewone leven. Sommige vaartuigen waren toch in Isegrims dienst. Maar alles werd in 't geheim afgehandeld. Scheepjes brachten wapens, kruid en lood aan. In het duin waren geheime bergplaatsen.

Lepelaar kwam nu ook van buiten en sprak Isegrim aan.

— Jeronimo d'Alleira is vanmorgen met zijn vendel uit Veurne vertrokken, deelde hij mee. Zijn mannen marcheerden langs het huis van den schout. De dochter stond op het bordes. Ze zag er toch niet vroolijk uit.

— 't Afscheid zal haar zwaar vallen. Zoo is het in Vlaanderen. Eigen volk toont vriendschap voor den bezetter! D'Alleira gaat met Spinola de ketens van Vlaanderen verzwaren. Zoo meent hij toch. En de menschen juichen hem toe. En de voorname dochters dingen naar de hand van die despoten.. Maar goed, laten de Spanjaarden maar opkramen.

— Op de markt moest de gansche afdeeling neerknielen en bidden, met de handen omhoog. Er is heiligschennis in de stad gepleegd.

— Ja, dat weet ik. Door een soldaat, hé?

— Ja, en die soldaat behoorde tot het vendel van d'Alleira, en het gansche vendel deed boete daarvoor.

— Dat begrijp ik...

— De Wandelende Jood hield een predikatie.

— Die bedrieger was er te veel...

Zoo vernam men in den kelder al het nieuws van buiten. Isegrim had zijn bespiedingsdienst voortreffelijk ingericht. En nu nog eenige dagen geduld... zoo wekte men elkaar op.

DE ONTMOETING.

— Toe, toe, wat moed, jonker...

Van Rooze zat somber bij het vuur. Zijn vader en zuster waren op bezoek bij kennissen. Straks moest van Rooze den zoogenaamden geest van Julietta buiten de stad ontmoeten. Hij had nog een herhaling van het bevel gekregen.... Vreeselijk zag hij tegen den tocht op. Karel hoorde hem verscheidene malen zuchten. En de knecht maande zijn meester tot moed aan.

— Maar gij gaat niet mee ! zei van Rooze. Gij durft niet. 't Is gemakkelijk mij er toe aan te zetten, als ge zelf hier blijft.

— Ik werd niet gevraagd. En schoutsdienaren vergezellen u toch. Roger alleen is er vier waard.

— Waarom noemt gij Roger ?

— Hij gaat immers mee.

— Ge weet wel, dat die kerel mij zoo donker kan bezien, juist alsof hij iets vermoedt...

— Gekheid ! Hoe zou hij weten, dat gij verliefd waart op zijn schoone dochter en haar een nestje hadt bereid te Loo, onder bescherming van onzen vriend Benedictus...

— Zwijg toch !

— We zijn onder ons, jonker...

— Kan Julietta's geest ook niet hem inlichten ? hernam van Rooze fluisterend. Alles is mogelijk.

— Een geest bezoekt alleen den persoon, op wien hij het gemunt heeft. Nooit heb ik het anders gehoord...

— Zoo, en wie doodde Roza dan ?

— Dooden, ja... maar de geest heeft niet met haar gesproken... Kom, kom, alles zal geschikt worden. Gij gehoorzaamt en ge krijgt dan immers rust. Maar ge moet gaan...

— Natuurlijk moet ik gaan !

— En 't wordt stilaan tijd. Aan de poort herhaalt ge, wat ge uw mannen wijs gemaakt hebt, dat ge een patroelje doet. En morgen roemt ieder uw durf.

— Ik heb een ellendig gevoel, juist alsof me allerlei leelijks bedreigt. 't Schijnt dat de heksenmeester ook gelijk gekregen heeft... Hij keek mij vanmiddag zoo fier aan en met een veelbetekenenden blik. En wat dan ? Hoe zal ik die Jacqueline beschermen, zooals Julietta's geest het eischt.

— Zeg dat vanavond... Wie weet, geeft de geest niet toe... En de straf der hoogere overheid zal dan toch maar alleen uw vriend, den verliefden kommandant treffen.

— Die houdt zich schuil, ook al een bewijs, dat hij in 't ongelijk gesteld werd. Ware 't anders, hij zou 't mij wel vlug komen vertellen. O, hij beweerde alles te willen wagen voor Jacqueline... maar een berisping van hooger op doet nadenken...

— 't Is 't ongelukkigste voor de lieve heks zelf... Wie weet hoe vroolijk ge terug keert. Toe, maak u nu gereed !

Van Rooze stond op.

— Dat ge mij toch wildet vergezellen, hernam hij.

— 't Is veel beter van niet... 't Zou juist lijken, of ik alles kwam afspielen en een geest moet ge niet vertoornen.

— Gij gaat liever naar Fien...

— Ik zorg, dat baron van Ramsdijk uw vriend blijft... We werken allen voor u. Brak bespiedt nu Adelbert van Loo... Toon ook moed. Ik herken u niet meer.

— Tegen gewone menschen kan ik me gemakkelijk nog verweren, maar geesten bestrijden is heel wat anders...

Van Rooze ging zich kleden. Toen hij gereed was, keerden zijn vader en zuster terug.

— O, Pol, we hebben den kommandant ontmoet, maar hij deed juist of hij ons niet kende, zei Dora.

— Dan heeft hij u niet bemerkt, antwoordde haar broeder, die echter dadelijk de reden van die houding vermoedde.

De bevelhebber had zeker slechts nieuws ontvangen over zijn geschil met den heksenmeester.

— Ge moet den kommandant eens hier noodigen ! drong Dora aan.

— Ja, dat zal ik doen...

— En gaat ge nu waarlijk nog uit ? vroeg vader van Rooze... Ge moet uw leven niet zoo wagen...

— Ik dien toch mijn plicht te vervullen.

— Ge neemt in elk geval een sterk geleide mee.

— Natuurlijk ! Maak u niet ongerust !

Van Rooze bedwong zijn eigen vrees, en verliet het huis. Karel deed hem uitgeleide tot op de stoep.

— Ge gaat niet naar van Ramsdijk vóór ik terug ben, zei de jonker.

— Neen... Ik wacht op u, want ik ben' zelf zeer nieuwsgierig. In den brief stond, dat de geest u een boete zou opleggen.

— Maar wat zal het wezen ?

— Toon u gewillig en de vervolging wordt gestaakt... Dat stond er bij... Doe dus uw best ! En moed nu !

Van Rooze begaf zich naar het wachthuis. Daar stond de koets, die hij oesteld had, want 't bevel hield immers in, dat de schout per rijtuig moest komen. De dienaren verwonderden zich hierover. Ze wisten dat hun meester een voortreffelijk ruiter was... Maar van Rooze wendde voor, dat hij een klein ongeval aan den voet had.

— Ieder tegenwoordig ? vroeg de schout aan Roger.

— Ja, heer...

— Dan gaan we... Het is nu zeker kwart voor tien... Ons vertrek zal geen opzien wekken. We volgen den weg naar den Reiger.

Van Rooze steeg in de koets. De mannen omringden het rijtuig. Dit reed traag heen. Op straat was er geen beweging meer. Aan de poort stond de wacht. Deze was verwittigd, dat de schout met zijn geleide de stad nog zou verlaten. Men liet hen dus vrij door.

De jonker verkeerde nu in hevige spanning. Dadelijk zou hij den geest ontmoeten... En hoe zou hij alles voor zijn mannen verklaren ? Hij moest maar naar omstandigheden handelen... Hij had eenvoudig te gehoorzamen...

De koets volgde de donkere baan. Het was winderig weer. Akelig zwiepten de takken der boomen langs de vest. Geen lichtje boorde door de duisternis. En dan een geest ontmoeten... Van Rooze huiverde bij die gedachte. Maar dan toch liever hier dan op zijn kamer. Met gruw dacht hij aan dien vreeselijken nacht...

De schoutsdienaren stapten zwijgend voort. Zij ook waren zenuwachtig. Alleen Roger behield zijn kalmte. Hij verbaasde zich over den moed van zijn nieuwen meester en vroeg zich af, wat er eigenlijk wel achter dezen laten tocht schuilen mocht. De groep naderde het landgoed, waar mijnheer de Lowygewoond en men vroeger huiszoeking gedaan had.

Plots omringden talrijke mannen de koets en haar geleide... 't Was of ze allen van den grond opstonden... En ze grepen de schoutsknechten aan, eer deze zich verweren konden.

— Zoo ge u stil houdt, wordt uw aller leven gespaard, zei een der aanvallers. Maar maakt ge gerucht, dan dooden we u.

Van Rooze boog zich uit 't portier. Een zwaard bedreigde hem.

— Geef u over ! klonk het.

— Wie zijt gij ? vroeg de schout.

— Isegrim !

De dienaren huiverden bij het hooren van dien naam. Neen, ze zouden geen onwil toonen. En hun meester zei ontsteld :

— Wat kan ik anders doen, dan mij in uw handen te stellen. Dit gelijkt op rooversmanieren...

— Geen hooge toon ! hernam Isegrim. Stap uit...

Hij nam van Rooze bij den arm en leidde hem terzijde...

— Neen, geen hooge toon, vermaande Isegrim weer, zonder dat anderen hem konden hooren. Wat spreekt gij van rooverspraktijken... Denk liever aan Julietta, aan Roza, aan een kelder en aan 't Vijverhuis.

Van Rooze kreeg een schok. Wist Isegrim dan alles ? En de Nieuwpoortsche schout leek wel een wrak.

— Wat wilt ge met mij doen ? stamelde hij nog.

— U zal geen leed geschieden, maar ginds is iemand, die u wenscht te spreken... Twee mijner mannen zullen er u heen leiden... Ik houd uw dienaren afgezonderd...

Twee der samenzweers namen van Rooze tusschen hen in. Ze stapten met hem door 't park van den Reiger. Met knikkende knieën ging Pol mee... Hij moest de woning betreden... En in een kamer stond hij eensklaps voor Julietta.

De Spaansche had zich prachtig gekleed. Schoon was ze nog, zooals ze daar zat met vorstelijke houding in een zetel.

— Julietta, riep van Rooze verschrikt uit.

— Ja, Julietta en niet haar geest, zooals ge gemeend hebt...

— Zijt ge dan niet dood ?

— Moet ge dat vragen ! Ik zit hier levend voor u. O, gij ellendige lafaard, die mij op zulk een wreede wijze uit het leven wilde jagen. We zullen samen naar den kelder te Veurne gaan.

— Neen, Julietta...

Van Rooze fluisterde, want de twee bewakers bleven in het vertrek, al hadden ze zich tot aan de deur teruggetrokken.

— Ja, Pol... samen begeven we ons naar den kelder... Ge ziet, dat ik niet dood ben. Niet mijn geest, maar ik zelf stond voor uw bed... O, ik ben listig, en sluw... Zeker gaan we samen naar den kelder.

— Maar waarom ?

— Dat zult ge zien... Voor uw leven behoeft ge niet te vreezen. Dooden zal ik u niet...

— Julietta, ik wist toen niet, wat ik deed. Een slechte geest bezielde mij. O, vergiffenis !

— Een slechten geest. En hebt ge nu een beteren ? Dat heeft Wouter van Dillen ondervonden. Ha, nu heb ik u hier ver van huis en uw vriend,

den kommandant... en uw dienaren. Gij geloofdet in mijn geest en zoo lokte ik u hier.

— Gij kent Isegrim !

— Heel goed. Een flinke kerel... Maar we spreken wel verder... Thans heb ik wat anders te doen...

Julietta gaf een wenk aan de mannen. Deze naderden en bonden den Nieuwpoortschen schout. Ze sleurden hem dan naar buiten en duwden hem op de kar.

— Mannen, gij kent de bevelen van uw overste, hé ? vroeg de Spaansche. Voert ze getrouw uit. Vaarwel Pol van Rooze. We zien elkaar terug... En dan gaan we naar den kelder van 't zwart kruis.

De kar schokte heen. Van Rooze was wanhoopig. Listig had men hem gevangen genomen en hij waande zich verloren.

Julietta verliet het landgoed en zocht Isegrim op. Ze ontmoette een escorte, dat de schoutsdienaren gevankelijk naar den Reiger voerde.

DE ONBARMHARTIGE.

Dien zelfden avond begaf de heksenmeester zich naar de gevangenis. Drie soldaten vergezelden hem... Een van hen had hij naar de schoutswoning gezonden, om van Rooze te verzoeken in den kerker te komen. Maar het antwoord luidde, dat de magistraat met eenige dienaren op ronde was buiten de stad.

De cipier was reeds ter ruste, doch moest opstaan.

— Breng de heks bij mij ! gebod de rechter.

De gevangenbewaker keek hem verbaasd aan.

— Verstaat ge me niet ? vroeg de heksenmeester. Of zijt ge geneigd meer te gehoorzamen aan den stadskommandant. Heeft deze de soldaten van voor de cel der heks niet teruggetrokken ?

— Ja heer.

— En wat bewijst zulks ? Toch wel, dat hij van hooger hand bevel heeft gekregen mij hier meester te laten.

— Mijnheer, ik ben een nederig ambtenaar...

— Juist ! Haal nu de heks...

De cipier begaf zich naar de kamer, waar Jacqueline opgesloten zat.

— De kerel is onbarmhartig, mompelde hij. Vanmiddag heeft hij zijn geschil gewonnen en dadelijk wil hij de arme jonkvrouw op de pijnbank werpen. Hij kan zelfs niet tot morgen wachten. Moet ge daarvoor een wreedaard zijn, een onmens. En nu kan ik de ongelukkige niet meer helpen. God zij haar genadig. Zij, een heks... dan deugt niemand van ons.

De medelijdende cipier opende de deur en trad met zijn lantaarn binnen. Jacqueline lag op de rustbank. Maar dadelijk rees ze overeind en schuw keek ze naar den bezoeker.

— O, gij zijt het, sprak ze.

Ze had aan den kommandant gedacht. Neen, dien vertrouwde ze niet.

— Ik heb helaas geen goed nieuws, sprak de cipier.

— Moet ik verschijnen ? kreet Jacqueline ontsteld.

— Ja... 't al na elf uur... Toch is de heksenmeester daar...

— Mannen als hij schuwen den dag. Ik zal gewillig mee gaan... Er is over mij een groote kalmte. Ik was even ingesluimerd en droomde van mijn goeden vader... Ik ben volkomen kalm...

— Maar straks, jonkvrouw...

— Men zal mij in de pijnkamer brengen, ik begrijp het wel... O, ik denk, dat God en Onze Lieve Vrouwe mij spoedig door den dood zullen verlossen... En die dood beteekent leven. Ook dat is de bevrijding. Misschien keer ik niet meer uit de pijnkamer terug. Anders kan ik mij mijn volkomen berusting niet verklaren...

Jacqueline was van haar rustbank gekomen en knielde nu op den vloer neer. Ze bad. De cipier keek eerbiedig toe en dacht :

— Zoo iemand beschuldigt men van hekserij...

Jacqueline richtte zich op en sprak :

— Ik ben gereed...

— O, kon ik het beletten !

— Ge zoudt het doen, ik weet het. Gij zijt zeer goed voor mij geweest en ik dank u. God zal 't u loonen. Laat ons nu gaan ! Ik ken geen benaauwenis...

En in de holle gang hief Jacqueline een geestelijk lied aan. Zoo betrad ze de heksenkamer.

— Zwijg ! snauwde de rechter. Ha, gij zingt nog...

— Dat doen de Engelen in den Hemel ook, heer, antwoordde de jonkvrouw. Ge zoudt me liever hooren kermen en om genade smeeken. Maar dat doe ik niet, heer. Gij hebt macht over mijn lichaam, doch niet over mijn geest en ziel.

— Heksenpraat. Helpt Satan u ?

— Gij moet zelf wel veel aan den duivel peinzen, dat gij altijd doende met hem zijt.

— En gij wilt, dat men u de tong uitrukke om al die beleedigingen jegens 't gerecht, voor men u op den brandstapel brengt.

— Gij kunt de wreedste plannen bedenken, maar God is machtiger dan gij ! En gij zult voor Hem verantwoording moeten doen van uw misdaad, jegens mij. Gij weet, dat ik geen heks ben.

— Geen heks ! Te Veurne werd heiligschennis gepleegd en weer door uw verderfelijken invloed.

— Ik veracht al uw beschuldigingen. Gij weet zelf, dat gij liegt. Maar ga uw gang... Ik tart u en uw pijnbank ! Er is over mij een heerlijke ruste.

Fier en waardig stond Jacqueline daar. En ze keek bedaard den heksenmeester aan, die bleek zag van nijd.

— Gij rekent zeker weer op uw kommandant ! snauwde hij.

— Neen, ik vertrouw op God en de Heilige Maagd Maria...

— Leugens ! Gij meent, dat men u weer uit mijn handen zal rukken. Maar dat is nu onmogelijk. Gij hebt geen beschermer meer !

— Jawel, hier boven...

— Door uw bevalligheid hebt gij den kommandant kunnen verlokken en ge gevoeldt u daardoor sterk, hé... Maar thans zal het u weinig baten.

— Weer lastert gij ! Nooit heb ik den kommandant der stad willen bekoren. Uit een verdorven gemoed als het uwe kunnen alleen slechte gedachten opkomen.

— Dat gaat te ver ! Nu is mijn geduld uit !

— Welaan, heer, doe uw duivelsch werk. Ik ben gereed ...

De heksenmeester beval aan de soldaten Jacqueline in de pijnkamer te brengen. Driftig volgde hij. De beul verscheen nu ook en ging bij zijn helsch tuig staan. Hij grijnsde. Maar de jonkvrouw sidderde niet. Ze vouwde de handen, sloe de oogen opwaarts en bad. Een knecht van den beul trad op naar toe en bond haar de armen tegen het lichaam.

— O, ik zal geen verzet bieden, zei Jacqueline glimlachend. Ik ben zeer kalm.

— Of gij het ook blijven zult ! spotte de rechter. Nog rekent gij er op, dat uw kommandant zal komen, maar die heeft hier niets meer te vertellen.

— Waarom toeft gij ? Handel dan toch ! Gij verlangt wreedheden te zien... Gij wilt uw lafheid bot vieren op een weerloos meisje.

— Ik oefen het gerecht uit...

— Gerecht ! Wat weet gij van recht... Spot niet met wat heilig is...

— Nu voor de allerlaatste maal stel ik u de vraag of gij bekent een heks te zijn. Antwoord ja of neen...

— Ik spot met uw vraag... Gij weet zelf, dat ik geen heks ben... Men wil nu op mij de machteloosheid wreken, om mijn dapperen vader gevangen te nemen... Huichel dus niet. Voor u staat de dochter van Isegrim... Ze heeft niet voor uw geweld.

En inderdaad was er een wonderbare rust over Jacqueline gedaald. Een groot vertrouwen beheerschte haar. Ze kon het niet verklaren, maar ze was er verheugd om.

— Zij bekent niet ! riep de heksenmeester op schamperen toon. Dan moeten we haar door harde middelen tot bekentenis brengen. We zullen haar eerst aan het rekraam hangen.

De knecht leidde Jacqueline naar een toestel, dat wel op een galg geleek. Op twee palen rustte een dwarsbalk waarin touwen hingen. Men bond de uiteinden het meisje aan de armen en vlug heesch men haar op. De koorden spanden zich, drongen in het teere vleesch. Jacqueline sloot de oogen, maar uitte geen kreet.

— Bekent gij een heks te zijn ? vroeg de rechter.

De gemartelde antwoordde niet.

— De gewichten ! beval de onbarmhartige kerel.

De knecht hing vlug aan elken voet van het slachtoffer een zwaren steen en zoo werd het lichaam als uitgerekt. Even vertrok Jacqueline haar gelaat... Dan begon ze luid te bidden.

— Bekent gij een heks te zijn ? hernam de magistraat...

Ze bad voort en sloeg geen aandacht op de woorden, die haar toegestuurd werden. De soldaten en de beul verbaasden zich over haar hardnekkigheid.

De rechter gaf den knecht een wenk. Deze loste snel een eind de touwen. Het lichaam zonk en bleef met een schok hangen, te geweldig door de steenen beneden...

— Bekent gij een heks te zijn ! bulderde de meester weer.

Jacqueline keek hem aan.

— Ik vertrouw op God, op zijn Heiligen Zoon en de gebenedijde Maagd

A. HANS

De Heks van Nieuwpoort

Uitgaaf B. H. HANS, Contich.